

B-110 : Organization of Commerce & Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

14

- (i) વાણિજ્યનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો, વાણિજ્ય શિક્ષણના ધ્યેયોની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
- (ii) વેપારને સહાયક પ્રવૃત્તિઓ વિશે ઉદાહરણ સાથે ચર્ચા કરો.

અથવા

- (i) “વિદ્યાર્થીઓ વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન વિષયમાં સમજ કેળવે” આ સામાન્ય હેતુના વિશિષ્ટ હેતુઓ અને અપેક્ષિત વર્તન-પરિવર્તન જણાવો.
- (ii) વેપાર અને વાણિજ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, વેપાર અને વાણિજ્ય વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

14

- (i) ધોરણ-11 કે 12નો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી વિષયાભિમુખ કૌશલ્ય આધારિત માઈક્રો પાઠ આયોજન તૈયાર કરો.
- (ii) નિદર્શન પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો. નિદર્શન પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવી તેના અસરકારક ઉપયોગમાં શિક્ષકની ભૂમિકા જણાવો.

અથવા

- (i) માઈક્રો ટીચિંગનો અર્થ જણાવી, તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ વિશે ચર્ચા કરો.
- (ii) તુલનાત્મક પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો. તુલનાત્મક પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવી તેના અસરકારક ઉપયોગમાં શિક્ષકની ભૂમિકા જણાવો.

3. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :
- સામાન્ય વીમાના પ્રકારો જાણવાની ગમે તે એ પ્રકાર વિશે નોંધ લખો.
 - ઝેંકના વિવિધ કાર્યો વિગતવાર સમજાવો.

અથવા

- ઉદ્યોગનો અર્થ આપી, તેના પ્રકારો સમજાવો.
- ઈ-કોમર્સ સેવાઓનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.

4. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :
- સંચાલનની વિવિધ સપાટીઓ આકૃતિ દોરી સમજાવો.
 - વૈજ્ઞાનિક સંચાલનના સિદ્ધાંતો સમજાવો.

અથવા

- આયોજન એટલે શું ? આયોજનનાં ઘટકો સમજાવો.
- વ્યવસ્થાતંત્રના પ્રકારો સમજાવો.

5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :
- અપેક્ષિત વર્તન પરિવર્તન એટલે શું ?
 - "વિદ્યાર્થીઓ વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના વિષયમાં રસ કેળવે". એ સામાન્ય હેતુનું ઉદાહરણ આપો.
 - વાણિજ્ય શિક્ષણના વિશિષ્ટ હેતુના કોઈ બે લક્ષણો જણાવો.
 - માઈક્રોટીચિંગના સોપાનો જણાવો.
 - વ્યાખ્યાન પદ્ધતિની કોઈ બે મર્યાદાઓ જણાવો.
 - કા. પા. કાર્ય કૌશલ્યના ઘટકો જણાવો.
 - ઉપયોગિતાની દૃષ્ટિએ વખાનના પ્રકારો જણાવો.
 - વીમાનો અર્થ જણાવી, જીવન વીમાના પ્રકારો જણાવો.
 - રેજિસ્ટ્રારની કોઈ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
 - વિકેન્દ્રીકરણની મર્યાદાઓ જણાવો.
 - અવેધિક વ્યવસ્થાતંત્ર એટલે શું ?
 - સત્તા સોંપાણી કોને કહેવાય ?

JC-102

January-2024

B.Ed., Sem.-I

B-110 : Organization of Commerce & Management

[Max. Marks : 70

Time : 2:30 Hours]

Instruction : Figures to the right side indicate full marks.

1. Answer the following questions :

14

- (i) State the scope of commerce and discuss in detail the aims of commerce education.
- (ii) Discuss about the auxiliary services of trade with an example.

OR

- (i) "Students will develop understanding in organization of commerce and management." State the specific objectives and expected behavioural changes of this general objective.
- (ii) Explain the concept of trade and commerce and explain the difference between trade and commerce.

2. Answer the following questions :

14

- (i) Prepare a micro lesson planning on the basis of skill of set induction for any unit of Std.-11 or 12.
- (ii) Give meaning of Demonstration method and state advantages and disadvantages of it. State the role of a teacher in effective use of it.

OR

- (i) Give the meaning of Micro Teaching and explain the merits and demerits of it.
- (ii) Give meaning of Comparative method and state advantages and disadvantages of it. State the role of a teacher in effective use of it.

3. Answer the following questions :

- (i) State the types of general insurance and write a note on any two types.
- (ii) Explain in detail various functions of a bank.

OR

- (i) Define industry and explain its types.
- (ii) Explain the scope of E-Commerce services.

4. Answer the following questions :

- (i) Explain the different levels of management diagrammatically.
- (ii) Explain the principles of scientific management.

OR

- (i) What is planning ? Explain the elements of planning.
- (ii) Explain the types of Organization.

5. Answer any **seven** questions from the following questions :

- (1) What is expected behavioural change ?
- (2) "Students will acquire interest in organization of commerce and management".
Give an example of this general objective.
- (3) State any two characteristics of specific objectives of teaching commerce.
- (4) State the steps of Microteaching.
- (5) State any two limitations of lecture method.
- (6) State the elements of B.B. Work skill.
- (7) State the types of warehouses in terms of usefulness.
- (8) Explain the meaning of insurance and state the types of life insurance.
- (9) State any two characteristics of employment.
- (10) State the limitations of decentralization.
- (11) What is informal organization ?
- (12) What is called delegation of authority ?